

Handläggare
Josef Elveskog
Telefon: 076-129 34 99**Till**
Östermalms stadsdelsnämnd
2015-06-11

Demokratiutveckling med fokus på ungdomsinflytande

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner förslaget till inriktning för arbete med demokratiutveckling enligt detta tjänsteutlåtande.

Teenie Bennerholt
t.f. stadsdelsdirektör

Sammanfattning

Inom ramen för stadens gemensamma arbete med demokratisk hållbarhet har Östermalms stadsdelsnämnd tilldelats 1,4 mnkr för att utveckla demokratin i stadsdelen. Under hösten 2015 inleds arbetet, främst med fokus på att öka ungdomars (12-18 år) inflytande. Ungdomars inflytande kan utvecklas på flera olika sätt, t.ex. organiserade dialoger och kontakter mellan politiker i nämnden och ungdomarna. Målsättningen är att ett ungdomsråd ska bildas under hösten 2015. En konkret uppgift för medbestämmande är den planerade utvecklingen av ungdomsverksamheter i Humlanhusets undervåning, där tanken är att ungdomarna ska vara med och ta fram innehållet. Målet är att öka kontakten mellan nämndens politiker och stadsdelens unga. Ett mer långsiktigt mål är att öka engagemang och inflytande för de grupper som i dag har ett demokratiunderskott.

Förvaltningen föreslår att en utsedd samordnare ges i uppdrag att utveckla demokratiarbetet, inledningsvis med fokus på unga.

Östermalms stadsdelsförvaltning

Karlavägen 104
Box 24 156
104 51 Stockholm
Telefon 076-129 34 99
Växel 08-508 10 000
Fax 08-508 10 099
Josef.elveskog@stockholm.se
stockholm.se/ostermalm

Bakgrund

Inom ramen för stadens gemensamma arbete med demokratisk hållbarhet har Östermalms stadsdelsnämnd tilldelats 1,4 mnkr för att ytterligare stärka demokratin och utveckla delaktighet och inflytande.

En bakgrund till behovet av demokratiutveckling är att samtidigt som svenskarnas valdeltagande är bland det högsta i världen är det bara drygt 20 procent som anser att de har en möjlighet att påverka politiska beslut, enligt en siffra från SOM-institutet. Siffran faller drastiskt i marginaliserade grupper. De som inte är aktiva mellan valen är också de som i andra sammanhang, exempelvis på arbets- och bostadsmarknaden, står utanför: utlandsfödda, lågutbildade och unga.

En fara med detta är enligt många bedömare att maktlösheten kan leda till en reaktion som ytterlighetsrörelser vinner på. När de som inte har fått, eller förlorat, fotfäste i samhället inte tror att politiken kan förändra deras egen situation, kan de vända den demokratiska processen ryggen.

Samtidigt är de politiska partierna inte länge samma länk mellan den offentliga makten och väljarna som de en gång varit. Allt färre identifierar sig med ett parti och att vara samhällsengagerad innebär inte att man går med i ett politiskt parti. De som blir förtroendevalda får dela på allt fler uppdrag. Istället söker sig allt fler bort från traditionella folkrörelser till alternativa former för engagemang, ofta mycket nära det egna intresset, som bostadsrättsföreningar, dagisstyrelser, föräldraföreningar. Slutsatsen blir att det för en hållbar demokrati är viktigt att hitta nya vägar för människor att påverka politiken. Demokratin bör anpassas till människors levnadsförhållanden och val, med mer flexibla former för deltagande och med särskilt fokus på unga och på marginaliserade grupper.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom Barn och Ungdomsavdelningen och staben.

Ärendet

Ungdomars inflytande i fokus

Förvaltningen föreslår att insatserna under 2015 främst fokuseras på att öka ungdomars (12-18 år) inflytande. Arbetet med ett ungdomsråd/ungdomsinflytande har påbörjats genom att en plan har tagits fram och att medarbetare från stadsdelsförvaltningen deltagit i stadsövergripande workshops i ämnet. Utgångspunkter för planeringen har varit den beskrivning Sveriges Kommuner och Landsting gör i en rapport om ungas inflytande, där man bl a lyfter fram följande:

- Ungdomars deltagande kan ses ur två perspektiv, *resursperspektivet* som utgår från att ungdomar är en resurs som kan bidra med erfarenheter och kunskaper och *medborgarperspektivet* som utgår från att unga som medborgare har rätt att vara med och delta och påverka. Båda perspektiven är viktiga.
- En vanlig uppfattning är att unga inte är intresserade av kommun- och landstingspolitik. Forskning visar dock att unga är *lika samhällsintresserade* som vuxna. Däremot är förutsättningarna för unga att delta och påverka ofta sämre på grund av till exempel ålder, kunskap och erfarenhet. De flesta unga har ett svagare politiskt kapital än vuxna, vilket gör att trösklarna för deltagande är högre.
- Unga vill *inte bara diskutera specifika "ungdomsfrågor"* utan även sådant som rör deras vardag och framtid. De vill debattera, vara med i idéutvecklingen och få möjlighet att engagera sig i frågor de brinner för.
- Engagerade unga i dag kan bli framtidens politiker om de får möjlighet att delta på riktigt. Men, som SKL skriver, "att erbjuda detta kräver *mod att lämna gamla strukturer för deltagande*, *mod att frånga tanken om att alla från början måste omfattas av helhetsansvar*, *mod att lyssna och vilja att ta till sig kunskap om ungas vardag, behov och idéer.*"

Föreslagna aktiviteter för ungdomars inflytande

En samordnare för ungdomars inflytande har tillsatts på deltid. Upplägget bygger på intentionen att låta ungdomarna själva driva och utveckla arbetet enligt de principer som beskrivs ovan. Förvaltningens roll blir att bygga upp, stödja, skapa kontaktmöjligheter och dialog mellan ungdomarna och nämndens ledamöter. Ett förslag är att låta ungdomar vara med i att planera utformandet av verksamhetens innehåll i undervåningen på Humlanhuset under hösten 2015.

För att få i gång en bra utveckling av stadsdelsnämndens ungdomsinflytande och ungdomsråd förslås en gemensam föreläsning med ordförande för Sveriges Ungdomsråd riktad mot nämndens ledamöter, stadsdelsförvaltningens ledningsgrupp och andra nyckelpersoner. Föreläsningen skapar en gemensam plattform för det vidare arbetet. Ett förslag är också att nämnden utser kontaktpolitiker mot den ungdomsgrupp som bildas.

En aktivitet som ska genomföras för att nå ungdomar, skapa engagemang, delaktighet och rekrytering till ungdomsrådet är att samordnaren ska hålla lektioner med fokus på demokrati och inflytande i årskurs åtta på två skolor inom Östermalms stadsdelsnämnd. Insatsen planeras till hösten 2015

Övriga utvecklingsområden

- **Utvecklade möjligheter till stadsodling:** Stadsodling är en möjlighet att låta fler invånare påverka sin närmiljö och på ett handfast sätt vara medskapande i den offentliga miljön. Stadsodlingen blir också i sig en plats för möten, samtal och information. Ca 40 nya platser för stadsodling i Olaus Petriparken och Tessinparken har tagits fram och anläggs i början av juni. Informationsinsatser om möjligheter att sluta brukaravtal för rabatter och grönområden kommer att genomföras.
- **Ökad synlighet för nämnden och nämndens verksamheter på offentliga platser:** Att informationen om nämndens ansvarsområden är aktiv, trovärdig och tillgänglig är en förutsättning för den demokratiska processen. Tillgänglighet i vardagen innebär att finnas på platser där invånarna finns. För att ytterligare förbättra tillgängligheten kommer förnyade former för information på offentliga platser som köpcentrum, parker och i sociala medier att prövas. Digitala anslagstavlor, tillfälliga utställningar och personlig information på platser där många invånare befinner sig i vardagen är exempel på insatser som ska genomföras under året.
- **Utvecklade processer runt synpunktshantering och dialogmetoder i styrningsprocesser:** För bättre bemötande och större brukarinflytande planeras informationsinsatser kring möjligheter att lämna synpunkter och klagomål till nämnden, och även utvecklade rutiner för att redovisa och synliggöra resultat av inkomna synpunkter. Utbildningar av förvaltningens tjänstemän i bemötandefrågor och tidig dialog ska vävas in i arbetet. Samverkan ska ske med nämndens pensionärråd och rådet för personer med funktionsnedsättning, för att diskutera

utvecklingsmöjligheter i dessa frågor.

- **Förstärkta kommunikationsinsatser kring stadsmiljöprojekt:** Det finns goda möjligheter att påverka i stadsmiljöfrågor, och nämnden arbetar kontinuerligt med medborgardialog. Det är viktigt att dialogen görs i ett så tidigt skede som möjligt. Under 2015 genomförs tre dialogtillfällen kring en ny lekmiljö på Sportfältet, där fokus ligger på att arbeta med medborgardriven idégenerering.
- **Dialog i utvecklingsområden med nyinflyttade och befintliga invånare:** I stadsutvecklingsområdet Norra Djurgårdsstaden fortsätter arbetet med hållbarhetsfrågor där stadsdelsnämnden har en särskild roll i dialogen med de nyinflyttade invånarna. Nämnden har genomfört stora insatser för medborgardialog och information till befintliga och nyinflyttade invånare i stadsutvecklingsområdet kring Norra Djurgårdsstaden, med goda resultat. I Norra Djurgårdsstaden har mycket tid lagts på direkta möten med nyinflyttade. Ambitionen är att fortsätta detta arbete och hitta metoder för att sprida metoderna till andra utvecklingsområden i stadsdelen, t ex Västra Valhallavägen m fl. Nämnden har också uppmuntrat till bildandet av boendenätverk i Hjorthagen - Norra Djurgårdsstaden (HIND). Erfarenheten är dock att det behövs en del ytterligare insatser innan boendenätverk av den typen tar fart och står på egna ben, vilket skulle kunna göras med hjälp av demokratimedel.

Som en röd tråd och kommunikativ plattform för ovanstående insatser kan begreppet ”Tillsammans Östermalm” användas. Det bästa lokala utvecklingsarbetet görs tillsammans med alla goda krafter i närområdet: Privatpersoner, föreningar, näringsliv, organisationer i samverkan.

Förvaltningens synpunkter och förslag

En sammanfattning av förvaltningens förslag på inriktning på arbete med demokratiutveckling är att under 2015 främst fokusera på insatser för att öka ungdomars (12-18 år) inflytande. Andra insatsområden är utvecklade möjligheter till stadsodling, ökad synlighet för nämnden och nämndens verksamheter på offentliga platser, förstärkta kommunikationsinsatser och tidig dialog kring stadsmiljöprojekt och utvecklade processer runt synpunktshantering och dialogmetoder i styrningsprocesser.

Budget 2015

Kostnader	Belopp i tkr
Personalkostnader	700
Stadsodling	200
Annonser, informationsmaterial, webb	200
Föreläsningar	150
Övrigt (till ex. utrustning)	150
SUMMA	1 400